

JAK WSPIERAĆ DZIECKO W ZROZUMIENIU ŚWIATA YOUTUBE?

PPP MOŃKI
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mońkach

Opracowanie:

Kamila Czerepko, Joanna Gulewicz, Anna Świderek

FASCYNUJĄCY YOUTUBE!

- YouTube od lat zalicza się do najpopularniejszych wśród nastolatków serwisów internetowych.
- **Jako rodzice możecie wspierać dziecko w zrozumieniu nieskończonego świata YouTube.** Platforma otwiera szerokie możliwości, ale też wiąże się z ryzykiem. Młodzi ludzie powinni uświadomić sobie, na czym ono polega i nauczyć się, jak się z nimi obchodzić.
- **Dorośli mogą ich w tym wspierać!**

Znani YouTuberzy i YouTuberki są dla młodego pokolenia gwiazdami i mają na swoich fanów ogromny wpływ.

Dlatego też często nazywa się ich influencerami (z ang. influence - wpływ).

SŁOWNICZEK YOUTUBA

• Influencerzy/influencerki

Osoby, które otwarcie pokazują swoje życie w mediach społecznościowych (np. na YouTube czy Instagramie) i posiadają znaczną liczbę osób obserwujących.

Dla swoich fanów są wzorami do naśladowania.
W efekcie mogą wywierać duży wpływ na opinie i decyzje zakupowe swoich fanów (po ang. „to influence” oznacza „wpływać”).

Opis

To opublikowany pod filmem tekst. W tym miejscu YouTuberzy wpisują dodatkowe informacje oraz podają linki do publikacji w mediach społecznościowych i do sklepów internetowy

• Kanał

Na kanale znajdują się wszystkie filmy danej osoby lub organizacji. Kanały można dowolnie nazywać.

• Subskrybować/Subskrypcja

Użytkownicy mogą za darmo subskrybować kanały YouTuberów, których filmy chcą regularnie oglądać. Liczba subskrybentów to często stosowany wskaźnik sukcesu danego YouTubera.

SŁOWNICZEK YOUTUBA...

▪ Clickbait

- Pobudzający i przyciągający uwagę tytuł filmu, miniaturka albo zajawka, które motywują do kliknięcia, np. „Ale sztos! Nie uwierzycie, co mnie wczoraj spotkało!

▪ Link afiliacyjny

- Gdy ktoś zamawia coś klikając w polecony link, na przykład link sklepu online, YouTuber otrzymuje prowizję od tego zakupu. Użytkownicy nie ponoszą jednak w związku z tym żadnych dodatkowych kosztów. Linki tego typu trzeba oznaczyć jako reklamę. Najczęściej znajdują się w opisie pod filmem.

▪ Lokowanie produktu

- Wielu YouTuberów dostaje pieniądze za pokazanie pewnych produktów (np. ubrania, które noszą, telefon, którego używają itd.). W przeciwieństwie do telewizji w wielu przypadkach takie lokowanie produktu nie jest w żaden sposób oznaczone.

Odtwarzanie automatyczne

To funkcja, która sprawia, że kolejne filmy wyświetlają się automatycznie. Na YouTube w standardowych ustawieniach funkcja automatycznego odtwarzania jest włączona. Można ją wyłączyć, klikając w ustawienia w wyświetlaczu, a następnie w wyłącznik

FORMATY FILMÓW NA YOUTUBIE

CZELENDŹ

- Wyzwanie, w którym wiele gwiazd YouTube próbuje swoich sił i zachęca fanów do naśladowania (np. jedzenia przez 24 godziny samych zielonych rzeczy, zatańczenia w określony sposób)

HAUL

- Film pokazujący atrakcyjne, kupione przedmioty, np. ubrania („haul” po angielsku „łup” albo „połów”).

LET'S PLAY

- W takich filmach przedstawiona jest nagrana rozrywka na komputerze, konsoli, czy telefonie. W tle autor filmu komentuje grę.

TUTORIAL

- Film edukacyjny z dowolnej dziedziny: od majsterkowania, przez przedmioty szkolne, po instrukcje naprawy czy wypełniania zeznań podatkowych.

PRANK

- Żart, często filmowany w stylu „ukrytej kamery” (reakcje ludzi na niespodziewane sytuacje) i publikowany online.

VLOG

- Filmowy dziennik, w którym YouTuberzy wpuszczają fanów do swojego życia codziennego albo pokazują pewne wydarzenia (na przykład wakacje czy zakup auta).

JAK NASTOLATKI KORZYSTAJĄ Z YOUTUBE?

Na YouTube znajduje się wszystko, czym interesują się młodzi ludzie: od filmików o aktualnych trendach w modzie, przez instrukcje majsterkowania, po nagrania rozgrywek w grach...

RADA

By przekonać się, jakie filmy interesują twoje dziecko, możesz razem z nim korzystać z YouTube i poprosić, żeby wyjaśniło ci, o co chodzi w tej platformie. Przy okazji możecie omówić szanse i ryzyka związane z poszczególnymi formatami (takimi jak tutoriale, pranki itp.).

Z JAKIMI PROBLEMATYCZNYMI TREŚCIAMI MOJE DZIECKO MOŻE SIĘ ZETKNAĆ NA YOUTUBE?

1. Sceny przemocy i pornografia

RADA

W rozmowach z dzieckiem regularnie pytaj o jego doświadczenia z platformą i pokazuj, jak może sobie radzić sobie z problematycznymi treściami. Na platformie można zgłaszać filmy i kanały pokazujące niepożądane treści. Po zgłoszeniu są one sprawdzane i – jeśli łamią regulamin – są usuwane z YouTube.

2. Kanały propagujące teorie spiskowe i poglądy ekstremistyczne.

RADA

Rozmawiaj z dzieckiem o filmach, które oglądało na YouTube i zachęcaj je do stawiania krytycznych pytań i do przemyśleń na temat przekazu płynącego z poszczególnych filmów. Rozmawiajcie też o tym, czy filmy na YouTube i w ogóle informacje w Internecie zawsze są wiarygodne.

Z JAKIMI PROBLEMATYCZNYMI TREŚCIAMI MOJE DZIECKO MOŻE SIĘ ZETKNAĆ NA YOUTUBE?

3. Ideał piękności i stereotypowe wizerunki

- Treści o takiej tematyce mogą stanowić problem zwłaszcza dla dziewcząt. Mogą one odnieść wrażenie, że muszą być szczupłe i zawsze idealnie wystylizowane, by być piękne i by czuć się lubiane.

RADA:

Rozmawiaj z dzieckiem o tym, jak pokazują się gwiazdy YouTube'a i o zagrożeniach płynących z pokazywania ciała w stereotypowym rozumieniu piękna. Pomocne może okazać się zapoznanie się z kanałami, na których YouTuberki przełamują takie stereotypy.

Z JAKIMI PROBLEMATYCZNYMI TREŚCIAMI MOJE DZIECKO MOŻE SIĘ ZETKNAĆ NA YOUTUBE?

4. Komerccjalizacja i niepoohamowana konsumpcja

- Przed filmami, w trakcie i po nich pokazywane są reklamy. YouTuberzy w swoich filmach polecają produkty i mają na sobie drogie markowe ciuchy, a pod filmami publikują linki do sklepów online.

RADA

Warto wspólnie przejrzeć filmy w poszukiwaniu tego, co jest reklamą i zadawać krytyczne pytania (np. „Jak zareagować, gdy moje dziecko chce mieć produkty polecane przez gwiazdę YouTube?”).

5. Hejt i wyzwiska w komentarzach pod filmami

RADA

Spróbujcie wspólnie z dzieckiem ustalić zasady publikowania komentarzy pod filmami i porozmawiać o tym, jak można poradzić sobie, gdy stykamy się z hejtem w komentarzach, oraz gdy ktoś nas obraża na tej platformie. YouTube oferuje między innymi możliwość zgłaszania hejtu w komentarzach.

JAKIE MOŻLIWOŚCI YOUTUBE OFERUJE MOJEMU DZIECKU?

- Na YouTube młodzi ludzie znajdują nie tylko zabawne filmiki, ale też wiele przydatnych informacji.
- Istnieje sporo kanałów tematycznych, na których omawiane i wyjaśniane są zagadnienia z przedmiotów szkolnych. Dlatego też około połowy młodych ludzi korzysta z YouTube w celach szkolnych.
- Młodzież może też na YouTube łatwo i szybko uzyskiwać informacje na tematy społeczno-polityczne. Z tutoriali na YouTube można nawet uczyć się gry na nowym instrumencie czy zgłębiać nowe hobby.
- Oprócz tego młodzież ma tu też dostęp do wielu tematów, które w jakimś stopniu stanowią społeczne tabu (np. coming out, radzenie sobie z depresją).
- Na YouTube znajdują osoby o podobnych poglądach, mogą uzyskać informacje na temat czegoś, co ich interesuje lub skorzystać z doświadczeń innych użytkowników. Może być to bardzo pomocne dla młodych ludzi, gdy interesuje ich temat, o którym nie chcą rozmawiać z rodzicami czy z przyjaciółmi.

Nauka na YouTube? Na tych kanałach to możliwe!

SciFun – kanał popularnonaukowy z dużą liczbą ciekawych eksperymentów.

Matemaks – kanał zawierający kompleksowe materiały do nauki matematyki na poziomie szkoły średniej.

Pan Belfer – kanał zaangażowanego nauczyciela chemii.

JAK ZAREAGOWAĆ, GDY...

- **1 ... moje dziecko chce całymi dniami oglądać filmiki na YouTube?**
- YouTube stosuje różne mechanizmy, by przyciągnąć użytkowników do ciągłego oglądania filmików.
- Na przykład funkcja automatycznego odtwarzania sprawia, że kilka sekund po zakończeniu jednego filmu uruchamia się kolejny film zawierający podobne treści. Łatwo się w to wciągnąć. Spersonalizowane propozycje filmów pokazywane obok aktualnie oglądanego wideo również zachęcają do tego, by dłużej zostać na platformie. W ten sposób może się też wytworzyć coś w rodzaju bańki informacyjnej, w której otaczamy się treściami, które znamy i lubimy, a rzadko poznajemy coś nowego. Z kolei tak zwany clickbait to metoda, którą YouTuberzy starają się zmotywować młodych widzów do odtworzenia ich filmu.

RADA

Zapytaj dziecko, dlaczego tak trudno mu się oderwać od YouTube i wykaż zrozumienie. Omówcie pokazane wyżej mechanizmy. Gdy dzieci znają „triki YouTube”, są w stanie świadomie i samodzielnie na nie reagować.

Wspólnie poszukajcie sposobów obchodzenia się z tymi mechanizmami. W aplikacji można na przykład ustawić sobie przypomnienie, by w wybranym momencie zrobić przerwę. Poza tym dobrze jest wspólnie ustalić stałe godziny korzystania z YouTube.

Zachęcamy do skorzystania z materiałów **Domowe Zasady Ekranowe** dostępnych na [domowezasadyekranowe.fdds.pl](https://www.domowezasadyekranowe.fdds.pl)

JAK ZAREAGOWAĆ, GDY...

2 ... gdy moje dziecko chce mieć produkty polecane przez gwiazdę YouTube?

Wielu YouTuberów reklamuje i sprzedaje produkty pod własną marką (np. ubrania). Z powodu poczucia bliskości z YouTuberami ich fani odbierają taką reklamę bardziej jak rekomendację przekazaną przez (zaufanych) znajomych. Często treści reklamowe są podane nie wprost (lokowanie produktu) i tak ukryte, że nie odbieramy ich jak reklamy.

RADA

Pokaż dziecku, jak rozpoznać reklamę na YouTube. Porozmawiajcie też o tym, że YouTuberzy dzięki reklamie (lokowaniu produktów) zarabiają pieniądze i że treść takich filmów często jest ustalona w umowie. Nie jest więc jasne, czy gwiazdy YouTube naprawdę uważają, że te produkty są tak dobre, jak to przedstawiają w swoich filmikach. Poza tym możesz porównać produkty z marek własnych gwiazd YouTube z gadżetami czy płytami CD gwiazd muzyki z własnej młodości i zaproponować dziecku, by kupiło sobie to, o czym marzy, z kieszonkowego.

JAK ZAREAGOWAĆ, GDY...

3... moje dziecko chce zostać gwiazdą YouTube?

Często gwiazdy YouTube są dla dzieci i młodzieży wzorami do naśladowania. Nie ma się zatem co dziwić, że „YouTuber” stał się wymarzonym zawodem. Wydaje się, że YouTuberzy i YouTuberki spędzają cały czas na kręceniu filmików, poświęcaniu się swojemu hobby i w ten sposób zarabiają pieniądze. Młodzi widzowie często nie myślą o tym, co dzieje się za kulisami. Porozmawiaj z dzieckiem o niezbędnym sprzęcie, związanymi z tym kosztami i o wysiłku, który trzeba włożyć w montowanie filmów. Poza tym by odnieść sukces na YouTube trzeba ciągle być aktywnym i codziennie publikować, nie tylko na YouTube, ale też w innych mediach społecznościowych, np. na Instagramie. W efekcie jest się mocno obciążonym pracą i właściwie nie można sobie robić przerw, bo spadną zasięgi. Jako YouTuber trzeba też być gotowym do dzielenia się wieloma osobistymi informacjami z własnego życia. YouTuberzy wystawiają się też na krytykę.

RADA

Omówcie te punkty i porozmawiajcie o tym, jak dziecko wyobraża sobie zawód YouTubera.

Towarzysz mu w pierwszych krokach na jego własnym kanale i wspólnie pokonujcie ewentualne przeszkody.

RODZINNA CHECKLISTA YOUTUBE

- Oglądajcie razem ulubione gwiazdy YouTube i rozmawiajcie o tym, co wam się podoba w tych YouTuberach.
- Dowiedzcie się, jakie formy reklamy występują na YouTube i po czym można je poznać. Czy zdarzyło wam się kiedyś dać złapać na triki reklamowe na tej platformie?
- Rozmawiajcie o tym, czy gwiazdy YouTube zawsze pokazują na filmikach swoje prawdziwe życie i autentyczne emocje. Kiedy i dlaczego może być inaczej?
- Przemyślcie, jaki czas chcecie wyznaczyć na korzystanie z YouTube. Jak długo w tygodniu każdy w rodzinie może korzystać z tej platformy?

RODZINNA CHECKLISTA YOUTUBE

- Wyłączcie automatyczne odtwarzanie na smartfonach, tabletach i komputerach. Dzięki temu nie będzie was kusić, żeby obejrzeć jeszcze jeden filmik i czas nie będzie wam przeciekał przez palce.
- Znajdźcie kanał, który może być pomocny w odrabianiu zadań domowych i w nauce.
- Wspólnie odszukajcie możliwość zgłaszania problematycznych komentarzy na YouTube. Jak już znajdziecie przycisk zgłaszania, kliknijcie go i sprawdźcie, z jakich powodów można zgłaszać filmy i komentarze.
- Porozmawiajcie o tym, czy ktoś w waszej rodzinie sam chciałby zostać gwiazdą YouTube i czy fajnie byłoby mieć rodzinny kanał. Jakie tematy by się na nim sprawdziły? Przemyślcie, na co trzeba by przy tym zwracać uwagę (prawa autorskie, ochrona prywatności).

DZIĘKUJEMY PAŃSTWU ZA UWAGĘ!

PPP MOŃKI
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mońkach

Prezentacje opracowały:

Kamila Czerepko, Joanna Gulewicz, Anna Świderek